

ŠMIDINGEROVA KNIHOVNA STRAKONICE, ODDĚLENÍ PRO DĚTI
ČASOPIS PRO DĚTI I JEJICH RODIČE

Z OBSAHU ČÍSLA

- Knihovně je 180 let
- Co je u nás nového
- Trocha poezie
- Angličtina
- Tip na výlet
- Zábavné okénko
- Literární okénko
- Test

Kamarád vás vítá

Knihovna bývá často vnímána jako místo ticha a klidu. Ostrůvek pohody ve městě. Ticho prý léčí. Naše knihovna díky panu Šmidingerovi nabízí svou léčivou sílu již 180 let.

Žáci ZŠ Povážské napsali verše na téma ticho. Inspirováni textem Daniela Heviera *V každém pokoji je ticho* vytvořili nalezené básně. Myslím si, že právě tyto básně jsou tím nejlepším, jak začít knihovnický časopis věnovaný knihovně a všemu, co s ní souvisí.

-mk-

Co s Tichem

Lveďavý sám se sebou povídám:
Ticho za hma,
veselé Ticho,
Ticho před skoušením,
hudelní Ticho,
Ticho padajícího sněhu,
létajících oblaků,
Ticho podzimní pláště,
hozdě bylo jiné,
člověk Tichu rozumí.

Daniel Kupka, 8. tř.

INSPIROVÁNO: DANIEL HEVIER

V KAŽDÉM POKOJI JINÉ TICHU

O H J I T

Málem jsme ani nedýchali,
abychom to TICHU nerušili.
Veselé TICHU?
TICHU padajícího sněhu?
Měsíční TICHU?
Melodické TICHU?
Takové Ticho dokáže vytvořit
jen MO LART.
TICHU, které mi přišlo povědomé.

Anežka Štěpánková, 8. tř.

Ticho

Povídá jsem si sám se sebou,
vůška
potřebuju Ticho, Ticho!
mám ho plný dům
stál starý pár s bílým plnovousem,
měl neobyčejný korniček: byl sbíral Ticha.

Isabela Benediktová, 8. tř.

DRUHÝ TICHU

CÍTIL JSEM, JAK VŠICHNI ZATAJILI DECH.
TICHU PŘED BOUŘKOU JE ZLOVĚSTNĚJŠÍ, A NĚRVÓZNĚJŠÍ
NEŽ TICHU PO BOUŘCE.
MELODICKÉ TICHU?
TICHU HLUBOKÉ DVACET SEDM METRŮ?

Matěj Žák, 8. tř.

Knihovně je 180 let

Máte doma knihovnu? Takovou tu skříň plnou knih? Nebo jen poličku s oblíbenými knížkami v pokojíčku? Možná to ani nevíte, ale byly doby, kdy i taková polička s pěti šesti knihami bývala velkou vzácností a doma ji mívali jen bohatí a vzdělaní lidé. Ostatní se ke knihám dostali málokdy. Nebo třeba nikdy v životě. Knihy byly velmi drahé a vzácné. Navíc neexistovaly knihovny - budovy, kam by člověk mohl přijít a vypůjčit si knihu, doma ji přečíst a pak vrátit a půjčit si další. Dnes jsou pro nás samozřejmostí veřejné knihovny, kam si může kdokoliv chodit půjčovat knihy. I ve Strakonících jednu máme. Ale proč se vlastně jmenuje Šmidingerova?

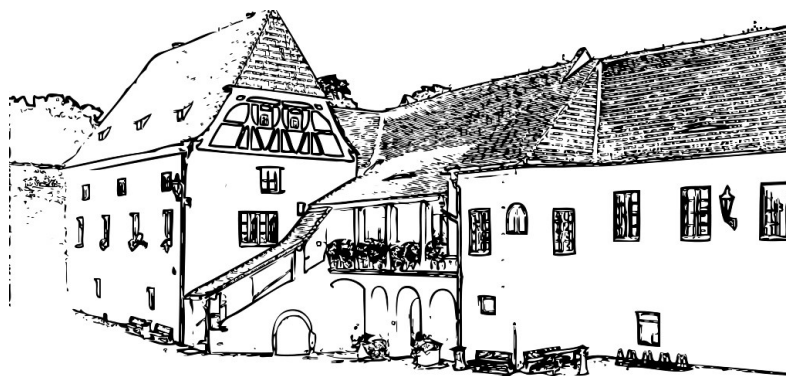
Josef Šmidinger se narodil ve Strakonících 24. října 1801. Jeho otec byl soukeník, to znamená, že vyráběl z vlny látku, které se říkalo sukno. Josef ale řemeslo po otci nepřevzal. Byl postupně studentem, vojákem a nakonec knězem a učitelem. Hlavně byl ale českým vlastencem a propagátorem českých knih. Knihy kupoval, prodával, půjčoval.

V roce 1843 věnoval část svých knih městu - a ty se staly základem první veřejné knihovny ve Strakonících. Letos je tedy naší knihovně 180 let! Josef Šmidinger později v závěti odkázal strakonické knihovně 1000 zlatých a žádal, aby knihovnu spravovalo šest moudrých, hodných a poctivých měšťanů. Na jeho památku se tedy naše knihovna jmenuje Šmidingerova.

Josef Šmidinger byl ve své době výraznou a svéráznou osobností. Spisovatel Alois Jirásek jej zachytil jako postavu kněze Matouše Vrby v románu *F. L. Věk* a vytvořil mu tak jakýsi památník v literatuře. Ani město Strakonice na svého rodáka nezapomnělo: máme tu nejen Šmidingerovu knihovnu, ale i Šmidingerovu ulici. A na jednom z domů na Velkém náměstí můžete najít pamětní desku, která připomíná jeho rodný dům.

Vyfoťte se se Šmidingerovou knihovnou, ulicí nebo deskou a pošlete svou fotku naší knihovně. Můžete přidat přání k 180. narozeninám.

-tm-

PROČ JE NAŠE KNIHOVNA ŠMIDINGEROVA?

JOSEF ŠMIDINGER (1801-1852),
KNĚZ, UČITEL, VLASTENEC, ZAKLADATEL
KNIHOVNY VE STRAKONICÍCH

DŘÍVE BÝVALY KNIHY VELMI DRAHÉ...

ZATÍMCO KNIHOVNA BOHATÉHO
ČLOVĚKA MOHLA VYPADAT TAKHLE,

CHUDÍ LIDÉ MUSELI SPOLÉHAT JEN NA PŮJČOVÁNÍ
KNIH DAROVANÝCH BOHATÝMI A VZDĚLANÝMI.

ŘEKL JSEM SI, ŽE ALESPŮŇ VE
STRAKONICÍCH TO TAK NENECHÁM.

PROTO JSEM MĚSTU DAROVAL SVÉ KNIHY
A POSKYTL FINANCE NA ZŘÍZENÍ KNIHOVNY.

A TAK VZNIKLA ŠMIDINGEROVA KNIHOVNA.

Časopis Kamarád je určen pro dětského čtenáře, proto je jistě namístě zveřejňovat příspěvky mladých spisovatelů. Tentokrát žáci pí. uč. Jany Kohoutové ze ZŠ Povážské zpracovali témata pohádková. Rozhodli jsme se zveřejnit tři moderně zpracované verze klasické pohádky O Červené Karkulce.

O třech Karkulkách

Žili byli kdysi maminka s tatínkem a ti měli tři holčičky. Nade vše je milovali. Jedné říkali Anička, druhé Terežka a té třetí Barbora. Ty tři milovaly červenou barvu. Jednou jim maminka ušila červený stejnokroj. Moc se jim líbil. Byly k rozeznání jen díky povaze. Anička byla hodná, Terežka mazaná jako liška a Barbora byla šotek.

Měly babičku. Ta měla zrovna narozeniny. Bydlela za tmavým lesem v dřevěné chaloupce.

A tak v sobotu ráno vybavila maminka své dcery koláčem a vínem pro babičku a na cestu jim řekla: „Pozdravujte babičku a dávejte na sebe pozor.“ Když došly k lesu, zastavily se u rozcestí. Anička rozhodla, aby šly tou prostřední. Takhle jí to před cestou poradila mamka. Druhé dvě cesty vedly do bažin.

Než vkročily do lesa, vybafl na ně starý vypelichaný vlk. Zeptal se: „Kampak děvenky, kampak?“ Nato Anička řekla jen: „Jdeme k babičce, má narozeniny.“ Vlk na to: „Já bych jí taky rád poblaho-přál, ale zapomněl jsem k ní cestu.“ Prosebně se na ně zadíval. Anča ukázala dobrácky na tu prostřední, Terka napravo a Barbora nalevo. Vlk se nemohl rozhodnout, ale přesto poděkoval.

Nakonec si zvolil cestu vpravo. Šel půl hodiny, hodinu, a najednou se začal bořit. Nejdřív jen po kolena, pak po krk, a nakonec zmizel celý. Mezitím už Karkulky seděly u babičky a smály se, jak vlka napálily.

A zazvonil zvonec a pohádka je konec.

Marie Kotlíková, 7. tř.

Vlk a tři Karkulky

Žila byla jedna holčička jménem Červená Karkulka. Říkalo se jí Červená, jelikož ráda nosila červené oblečení.

Jednoho krásného dne ji maminka poslala k babičce, která měla narozeniny. Maminka jí zabalila salám, víno a buchtu. Karkulka vyrazila lesní cestičkou k babičce.

Od rána cítila, že se něco stane. Po pár krocích si všimla něčeho svítivého, ukrytého v křoví. „Co, co to je?“

Vydala se k tomu a zjistila, že je to čarovná krabička porostlá mechem, z druhé strany bylo napsáno: Majetek Pána lesa. Názvu si nevšimla, protože byla oslněna tím nádherným světlem, které ji přitahovalo a přitahovalo, až tu krabičku otevřela a... Ozvaly se dvě rány. Světlo ji začalo řezat do očí jako nože. „Klap,“ zavřela se krabička a Karkulka si otřela oči. Udělala pár kroků zpět, otočila se a samým údivem spadla na zem. „Kdo, kdo jste?“ zeptala se Karkulka. Uviděla dvě postavy.

První postava se představila: „Ahoj, já jsem Karkulka Technička a nějakým způsobem jsme se dostaly do tvého světa.“ Červená Karkulka si ji prohlíží. Technička vypadá mile, má na sobě pracovní kalhoty, v jedné kapse šroubovák a v druhé klíče. Zato ta druhá si říká Karkulka Hustěnka. Je ze světa pohlceného válkou. Červená Karkulka si ji také prohlíží. Má v jedné ruce meč, na zádech štít a potrhané, špinavé oblečení. Chtěly se spřátelit, tak je Červená Karkulka vzala s sebou za babičkou.

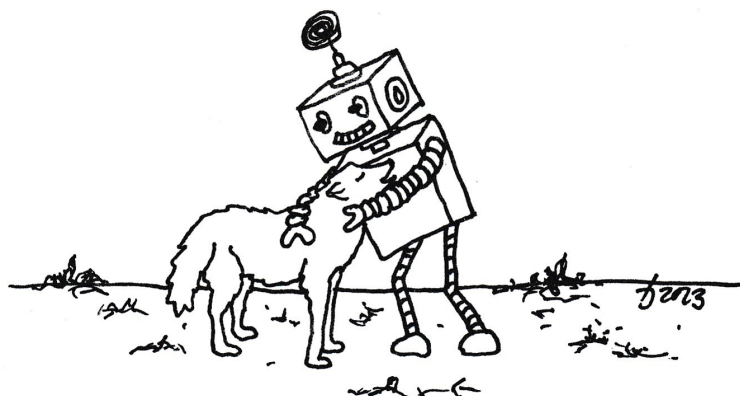
Po cestě si povídaly historky ze svých světů. Najednou vše utichlo, Karkulky zbystrily. Objevil se před nimi obrovský vlk.

Z pusy mu kapaly sliny a měl na sobě ještě zbytky krve. Hustěnka se rozhodla bojovat. Vydala se vpřed, začala ho bodat mečem. To nestačilo. Technička mezitím sestrojila robota, který rozdává radost. Robot po vlkovi skočil a začal ho objímat. Červená Karkulka házela po vlkovi salám a buchtu. Vlk byl z toho všeho unavený, až usnul.

Karkulky toho využily a vydaly se na cestu za babičkou. Jakmile dorazily k babiččině domečku, dohodly se, že by bylo lepší, aby tam šla jen Červená Karkulka. Babička uviděla, že Karkulka nic nenese. Nezlobila se, byla ráda za každou návštěvu. Chvilí si povídaly a Karkulka jí vyprávěla, co se jí v lese přihodilo. Babička pozorně poslouchala, napadlo ji, jak děvčatům pomoci. Poradila jim, jak se mohou vrátit: „Jděte do nejhlubšího lesa, najděte největší strom, zaklepejte na kmen. Objeví se Pán lesa. Vráť děvčata zpět do jejich světů.“ Karkulka se rozloučila s babičkou a vyšla ven.

Karkulky se vydaly do lesa. Našly strom, objevil se Pán lesa. Za to, že mu prozradily, kde je jeho skříňka, vrátil Karkulky do jejich domovů.

Vojtěch Bednařík, 8. tř.

Tři Karkulky

Žila jednou jedna Karkulka, se svojí rodinou, rodiči a dvěma sestrami. Maminka ji posílala lesem k babičce, která byla již stará a nemocná. Bylo třeba pravidelně donést babičce jídlo a pomoci jí s domácností. Cesta ovšem vedla lesem. Karkulce ani tak nevadilo, že byl les hustý a temný, ale to, že ho obýval mlsný vlk. Ten totiž přesně věděl, že Karkulka chodí pravidelně za babičkou s dobrotami v košíčku, a pokaždé na ně dostal chuť.

Karkulka byla natolik bystrá, že si vlka pokaždé všimla, jak ji sleduje za stromy, snaží se nakouknout do košíčku a olizuje se při tom.

Nezbývalo jí než přidat do kroku, levou rukou přidržovat utěrku přehozenou přes jídlo v košíčku a doufat, že vlka nenapadne začít na ní loudit babiččino jídlo.

Protože Karkulka byla z trojčat, požádala své dvě sestry, které se narodily jen o několik minut později, o radu, jak vlka přechytračit.

„Sestry moje, poradte mi, jak to udělat, abych se cestou k babičce nemusela tolik bát. Navštěvuji ji moc ráda, ale bezpečně se cítím jen na cestě zpět, kdy už nenesu žádné jídlo.“

Sestry Karkulku vyslyšely a připravily na vlka lest. Oblékly se všechny stejně, do červených šatů, které jim maminka ušila k narozeninám, a vypravily se společně k lesu. Každá z nich nesla v ruce košíček. Nejstarší trojče, Karkulka, ho měla zase plný dobrot, kdežto mladší trojčata ho nechala prázdný.

Na začátku lesa přikryla děvčata chvojí velkou jámu, která tu byla odjakživa a Karkulka ji vždy pečlivě obcházela. Na chvojí pak narafičily salám.

Každá ze sester se rozběhla na jinou stranu. Tím vlka, který se motal na okraji lesa a vyhlížel Karkulku, dokonale zmátly. Nevěděl, zda má migrénu, nebo proč vlastně vidí třikrát to samé. Cítil se zmatený, unavený a odhodlal se sednout si do trávy a odpočinout si. Vyhlédl si místo, kde Karkulka zřejmě ztratila salám. Ležel tam na chvojí a připadalo mu, že se na něj přes ty všechny podivnosti usmálo štěstí. Skočil po salámu a propadl se do jámy.

Sestry se rozběhly k babičce, ta měla radost z trojnásobné návštěvy. Cestou zpět se stavily u jámy, kde vlkovi už tatínek domlouval, aby si hleděl sám najít potravu a nepronásledoval Karkulku.

Nakonec vlk svolil s tím, že pro něj lidské jídlo není to pravé, a naopak Karkulku doprovázel, aby se jí cestou něco nepřihodilo.

Tommy Oliver Bench, 8. tř.

Literárně dramatický kroužek

Od října probíhají každé úterní odpoledne na dětském oddělení literárně dramatická setkání. Kroužek pro děti od 10 do 15 let je každé úterý od 15:00 do 16:30.

Věnujeme se hlasovým, pohybovým, improvizacním a hereckým cvičením, spisovatelským pokusům a často zabrousíme i do výtvarného umění. Vše se vždy točí kolem nějakého textu: pohádky, povídky nebo básničky. Zatím jsme si pohráli s básničkami Miloše Kratochvíla a Radka Malého a prozkoumali jsme pohádku o zvířatech, která si vyměnila nohy. Nechali jsme se inspirovat básněmi *Parník* a *Vzducholod'* od Radka Malého k vytvoření papírových objektů. Před Vánoci jsme se pokusili i o krátké vánoční povídky inspirované pěti vylosovanými věcmi, které souvisejí s Vánocemi. Po novém roce jsme nahlédli do světa loutkového divadla a velmi nás zaujali maňásci. Zatím máme jen cvičné, ze zauzlované ponožky. A učíme se s nimi zacházet.

Od ledna jsme se začali scházet i se skupinou mladších dětí (6 až 8 let), od 13:30 do 14:30. Vypravili jsme se společně do lesa s perníkovou chaloupkou, do země mocných šamanů, mezi příšerná strašidla, za nejlínějším člověkem na světě i do školy kouzel.

Na obrázku můžete vidět náskres proměny šamana v husu, kterou jsme zažili na vlastní kůži.

-tm-

Březnice

Na hranici jižních a středních Čech leží město Březnice. Je známé zejména díky renesančnímu zámku. Málokdo ale ví, že se zde nachází nejstarší česká knihovna. Nejde ovšem o knihovnu, do které by si čtenáři mohli přijít vypůjčit knihu. Jde o sál zámecké knihovny, zvané Lokšanská. Byla vystavěna v roce 1557, kdy březnický zámek vlastnil rod Lokšanů. Dochovaly se původní skříně na knihy i malba na stěnách. Můžete si ji prohlédnout v rámci nového interaktivního návštěvnického okruhu *Renesance na dotek*. Pokud se na něj vydáte, čeká vás i tajemný příběh svatby Ferdinanda Tyrolského, která se zde konala.

Dalšími zajímavostmi na březnickém zámku jsou například zbrojnice nebo výstava *Tajemné bytosti brdských lesů*. Kdo se vším tím prohlížením příliš unaví, může se projít po zámeckém parku a pak využít Kavárnu U bylinkové zahrádky. Není to jen tak nějaká kavárna, sídlí v bývalé obranné baště. Mají velkou nabídku dobrot. Zámek je otevřen každou sobotu a neděli od 1. dubna, o prázdninách pak denně, kromě pondělí.

Kromě zámku ale nejdeme v Březnici i jiné pamětihodnosti. Například dávnou židovskou čtvrť se synagogou nebo bývalou jezuitskou kolej, ve které je umístěna expozice *Loutkářství na Březnicku*. Kdo má rád procházky po okolí, může se od zámku vydat k barokní kapli sv. Maří Magdalény v Dobré Vodě. Je to asi 4 km po červené turistické značce. Z Dobré Vody je možné pokračovat po modré značce na slovanské hradiště Božeň na vrchu Šance, které je o dalších 2,5 km dál. Zdatnější turisté se mohou z Březnice vydat na Třemšín po modré značce – po 16 kilometrech dorazí k Třemšínské kapli.

Kdy se na výlet do Březnice vypravit? Samozřejmě, když se tam něco zajímavého děje:

3. června probíhá v areálu starého klužiště *Březnické gulášování* – soutěž amatérských týmů ve vaření gulášů. Ten, kdo guláš nerad, si může užít zajímavý doprovodný program.

19. srpna se koná akce *Loutky v Koleji* – dopoledne plné loutkového divadla pro rodiny s dětmi, v bývalé jezuitské koleji

26. srpna se březnický zámek připojí k celostátní akci *Hradozámecká noc*, která probíhá pod patronátem Národního památkového ústavu. Můžete se těšit na netradiční prohlídky zámku.

Ale pozor! To není zdaleka všechno. V Březnici totiž působí KGB neboli *Kulturní gang Březnice*. O zajímavé kulturní akce tedy není nouze.

Odkazy

Zámek <https://www.zamek-breznice.cz/cs>

Kavárna <https://kavarnaubylinkovezahradky.cz/>

Kulturní gang Březnice <https://www.kgbbreznice.cz/>

-tm-

zdroj fotografie: [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org)

Vybráno z knihovního fondu

V hlavní roli knihovna

Nejslavnější příběh, který se odehrává v knihovně, napsal Umberto Eco a jmenuje se *Jméno růže*. Je to velmi napínavé detektivní čtení a hlavní roli v něm hraje jedna velmi vzácná kniha. Je spíše pro dospělé čtenáře, ale starší děti, které se zajímají o dějiny středověku, si s příběhem z klášterní knihovny jistě poradí. Knihovny mohou být velice tajemné a záhadné, a proto najdeme i v dětském oddělení příběhy, které se v nich odehrávají.

Kdo si netroufá na *Jméno růže*, může zkusit *Dračí knihu* od Matthewa Skeltona. Pro mladší nebo i začínající čtenáře je tu například *Magická knihovna* od Zena Alexandra či série Dori Hillestad Butlerové *Strašidelná knihovna*, knihy Kláry Smolíkové *Spolkla mě knihovna* a *Pozor, v knihovně je kocour* nebo příběh Jána Ulčianského *Analfabeta Negramotná*. Milovníci fantasy románů mohou propátrat velmi zvláštní knihovnu v clayském ledovci spolu s pomocnou knihovnicí v knize Gerharda Nixe *Lírael*.

KNUDSENOVÁ, Michelle: *V knihovně je lev*

Jak se máme chovat v knihovně? Dokážete nekřičet a neběhat, a přesto si užít spoustu zábavy? Když se to naučí lev, tak vy určitě také. Kniha pro nejmenší čtenáře nás zavede do knihovny, kde se musí dodržovat pravidla. Dodržuje je i lev. Někdy je ale potřeba některá pravidla trochu změnit. Proč a jak, to se dozvíte, když si příběh přečtete.

BUTLEROVÁ, Dori Hillestad: *Strašidelná knihovna*

Série příběhů o duchovi Kazovi a holčičce Klárce, kteří se seznámí v knihovně a založí spolu detektivní kancelář. Jejich prvním úkolem v knize *Ztracený duch* je vypátrat Kazovy rodiče. Další případy na sebe nenechají dlouho čekat.

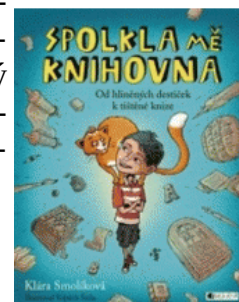
Pro čtenáře od 7 let.

SMOLÍKOVÁ, Klára: *Spolkla mě knihovna*

Udělat pořádek v knihovně není jen tak. David se o to pokusil a – spolkla ho knihovna. Co je v knihovně? „Za každou knihou jsou další knihy. Za každou knihovnou jsou další knihovny,“ oznámil Davidovi jeden z jeho průvodců, egyptský bůh moudrosti a ochránce písařů Thovt. Spolu s ním a s čínským bohem Wenčchang Wangem, ochráncem knihovníků, se David vydává na poučnou cestu dějinami knihoven a knih.

Pro čtenáře od 8 let.

SMOLÍKOVÁ, Klára: Pozor, v knihovně je kocour

David se opět nechá spolknout knihovnou ve svém pokoji, aby našel uprchlého kocoura Koniáše. Vydává se na cestu českými knihovnami a jeho průvodcem je tentokrát jeden ze zakladatelů moderního českého knihovnictví Ladislav Jan Živný.

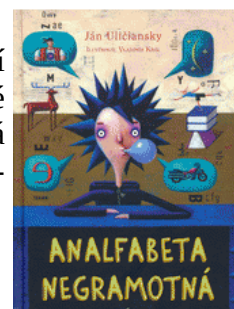
Pro čtenáře od 10 let.

ULIČIANSKY, Ján: Analfabeta Negramotná

Alžbětě Panenkové je skoro jedenáct let, a nikdy nepřčetla žádnou knihu. Proto jí říkají Analfabeta Negramotná. Nezná pohádku o Palečkovi, neví nic o Pipi Dlouhé Punčošce ani Harrym Potterovi. Ale díky jedné kouzelné noci, kterou stráví zavřená v knihovně, se s nimi (i dalšími postavami z knih) seznámí a zažije nejedno dobrodružství v jejich příbězích. Nakonec najde i to, co jí v životě nejvíce chybí.

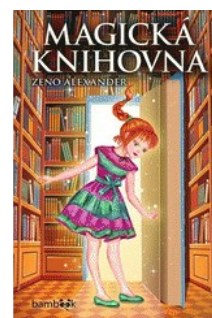
Pro čtenáře od 9 let

ALEXANDER Zeno: Magická knihovna

Magická knihovna se ukrývá v jedné zcela běžné knihovně. Lucka do ní náhodou vstoupí a stane se nejdříve čtvrtou asistentkou knihovnického učení. V magické knihovně se propojuje minulost, přítomnost i budoucnost. Lucku čeká velké dobrodružství a najde v něm o nic menšího než o záchranu samotné knihovny.

Pro čtenáře od 10 let.

SKELTON, Matthew: Dračí kniha

Blake Winters žije v 21. století a Endymion Spring žil v 15. století. Záhadná kniha, ve které zdánlivě není nic napsáno, je spojuje přes propast času. Nahlédneme s nimi do dílny prvního knihtiskaře Johanna Gutenberga v Mohuči a hlavně do oxfordské knihovny. Co obsahuje záhadná kniha, proč je pro některé lidi tak cenná a co s tím má společného legenda o Faustovi?

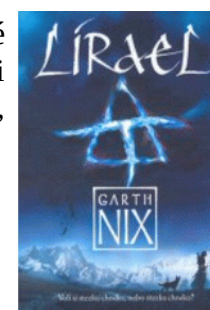
Pro čtenáře od 10 let.

NIX, Gerhard: Lírael

První část druhého dílu Nixovy série *Staré království* se odehrává v neobyčejné knihovně. K výbavě pomocné knihovnice patří například luk a píšťalka, kterou si má přivolat pomoc v případě nebezpečí. Rozlehlá knihovna je totiž nejen plná knih, ale i místností se zapomenutými záhadnými a nebezpečnými tvory.

Pro čtenáře od 13 let, najdete v dospělém oddělení

-tm-

Úryvek z knihy

„Ty!“ oslovila ji ta paní a namířila na ni prst. „Do této části knihovny nesmíš!“

Lucka se musela zaklonit, aby si ji prohlédla. Ta paní musela měřit aspoň tři metry, a navíc měla vysoké podpatky. V podpaží nesla hromádku knih. Všechno na ní bylo tak nějak tenké a ostré, od vysokých podpatků až po špičku na konci nosu. Také dokonale upravený drůlek hnědých vlasů na temeni hlavy protínaly dvě ostře ořezané tužky. Rty měla stažené a vypadala velice přísně.

„A proč sem nesmím?“ zeptala se Lucka

„Protože tu nepracuješ,“ odpověděla knihovnice. „Do této části knihovny smějí jen zaměstnanci.“

Lucka pomyslela na chůvu a nakupování a nekonečnou nudu, která ji čekala na zadním sedadle limuzíny.

„A mohla bych tu tedy pracovat?“

Knihovnice si Lucku pozorně změřila. „Pověz, mi – jak ses sem vlastně dostala?“

„Ozvala se velká rána a pak se objevily dveře.“ Lucka ukázala přes rameno dozadu za sebe. „Tak jsem šla dovnitř.“

Knihovnice zlehounka povytáhla obočí „Aha.“ Podívala se na bránu a pak zpátky na Lucku. A po chvílce přemýšlení se zeptala: „Budeš plnit knihovnickou přísahu? Přisáháš, že budeš pilně pracovat? Přisáháš, že se nezalekneš a troufneš si nalézt odpověď na každou otázku, ať to bude sebeobtěžnější?“

Lucka si stoupla rovně jako pravítko. „Tak přísahám.“

Knihovnice se napřímila do ještě větší výšky. „Přisáháš, že budeš pomáhat hledat cestu ztraceným, budeš přitom improvizovat a myslet pohotově a vynakládat veškerý důvtip a srdnatost?“

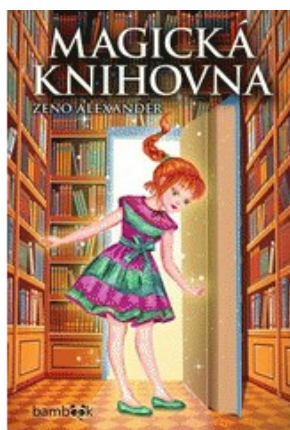
Lucka se nedokázala udržet a vzrušeně si poskočila. „Přisahám, přísahám!“

„A,“ pokračovala knihovnice, když upřela na Lucku ještě přísnější pohled, „přisáháš, že budeš vzdorovat nepřítelům vědění veškerou svou silou a odvahou, ať na ně narazíš kdekoli?“

Lucka přestala poskakovat. Poslední část slibu zněla ze všech nejvážněji. „Tak přísahám,“ pronesla proto slavnostně.

„V tom případě tě přijímám,“ prohlásila knihovnice. „Pojď se mnou.“

(Zeno, Alexander: *Magická knihovna*)

v Praze existuje speciální knihovna pro lidi, kteří nevidí? Jak si vůbec nevidomý (slepý) člověk může sám číst? Před 200 lety museli slepí a špatně vidící čtenáři někoho poprosit, aby jim knihu nebo noviny přečetl. S tím se ale nesmířil Louis Braille, který v dětství oslepl. V roce 1824, když mu bylo patnáct let, vymyslel speciální písmo, které se čte hmatem pomocí ukazováčku. Na jeho památku se toto písmo jmenuje Braillovo. Jednotlivé body jsou umístěny v rámci šestibodové mřížky a každý znak má svou kombinaci. Je to vlastně šifrovací kód. K zápisu se používala destička s tabulkou, později byl vynalezen speciální psací stroj a dnes se používají tiskárny řízené počítači.

U nás zavedl toto písmo Karel Emanuel Macan. I on původně viděl a oslepl až jako student pražské techniky. Od malička měl rád hudbu, a tak se jí po oslepnutí intenzivně věnoval. Stal se nadějným hudebním skladatelem, ale stále více se zajímal o postavení nevidomých ve společnosti. Byli z ní v podstatě vyloučeni. Macan si uvědomoval, že jedním z hlavních důvodů je to, ne nemohou číst. V roce 1891 se stal učitelem v Klárově ústavu slepců, přepisoval české knihy do Braillova písma. Vymyslel dokonce způsob, jak v něm zapsat noty. Později, roku 1918, založil spolek Český slepecký tisk, který vydával nejen knihy, ale i noviny v Braillově písmu a provozoval knihovnu a tiskárnu pro nevidomé.

Knihovna a tiskárna pro nevidomé Karla Emanuela Macana přetrvala a dodnes ji můžete najít v Praze. Kromě knih v Braillově písmu vydává také velké množství audioknih. Zpočátku se nahrávaly na magnetofonové kazety (na delší romány bylo potřeba i 10 kazet). V dnešní době se už vytváří ve formátu MP3 a je možné si je stáhnout. Tato specializovaná knihovna má pobočky po celé republice. Ta pro Jihočeský kraj je ve Šmidingerově knihovně ve Strakonících. Výpůjčky jsou zcela zdarma. Ale pozor! Využívat je mohou pouze nevidomí a slabozrací.

(čerpáno z knihy K. Smolíkové *V knihovně je kocour* a z Wikipedie)

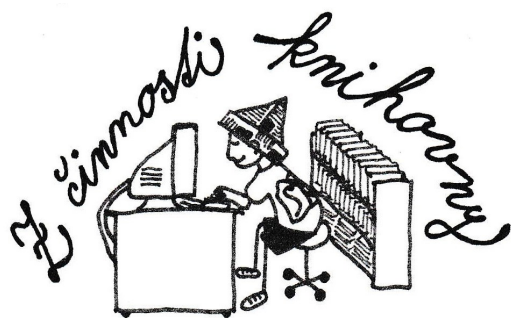
-tm-

Odkazy:

Knihovna a tiskárna pro nevidomé Karla Emanuela Macana <https://www.ktn.cz>

Zvuková knihovna Šmidingerovy knihovny Strakonice <https://www.knih-st.cz/content/zvukova-knihovna>

V září s nástupem nového školního roku začal běžný provoz naší knihovny, poznamenaný proticovidovými, omezujícími opatřeními. Již je téměř nepředstavitelné půjčování knih přes výdejní okénko a besedy se školami v online podobě. Rádi jsme zapomněli na toto nepříjemné období.

Od září mohou děti v naší knihovně navštěvovat literárně dramatický kroužek. V první polovině školního roku do kroužku docházeli starší druhostupňoví školáci, ale od ledna 2023 se rozeběhl i pro děti ve věku od 6 let.

Do fondu přibyla spousta nových knih, deskových her, časopisů, audioknih... Nově si můžete v knihovně zahrát „cvrnkanou“ hru s názvem pukey, která se těší velkému zájmu a je oblíbená nejen u dětí, ale i u dospělého doprovodu.

V říjnu začala čtenářská hra Lovci perel. Lovci mohou své perly lovit až do konce roku 2023. V březnu 2024 plánujeme slavnostní vyhodnocení.

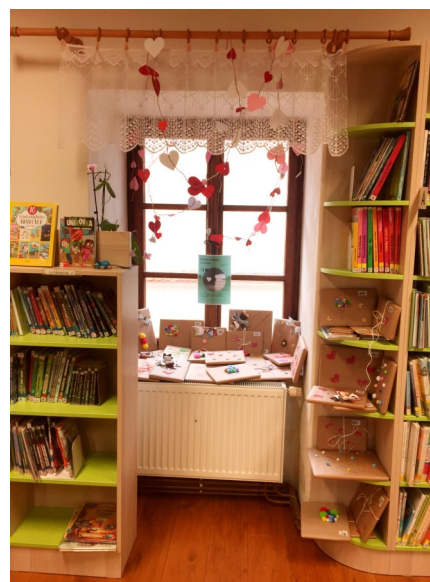
V prosinci jsme opět obnovili tradici mikulášské nadílky v knihovně a pro svůj balíček si k Mikulášovi přišlo 45 dětí. Ve spolupráci se strakonickým muzeem jsme se aktivně zapojili do organizování adventních trhů. V pátek a v sobotu při prodloužené otevírací době si mohly děti v dílničce vyrobit papírového sněhuláka anebo malé vánoční přáníčko. Kromě dílničky se odehrály v rámci adventního programu tři pohádky.

Prostory knihovny jsou pravidelně využívány čtenářským kroužkem ZŠ Dukelské a kroužkem deskových her ze ZŠ Čelakovského.

Díky třídě 5. D ze ZŠ Dukelská se nové výzdoby dočkal knihovnický strom nad norou. Pátáci se inspirovali knížkou P. Soukupové *Bertík a čmuchaadlo*. Na stromě sedí všechny postavy ze zmíněné knížky a je olistěn dlaněmi dětí. Výtvarná podoba se velmi zdařila a děti navíc celý příběh knihy profesionálně v knihovně sehrály.

V únoru ve „valentýnském“ týdnu jsme opět pro zpestření klasického půjčování připravili akci Rande naslepo a děti si vybíraly knížku pouze podle nazdobeného obalu. Až doma, po rozbalení, zjišťovaly, co si vlastně vypůjčily.

-mk-

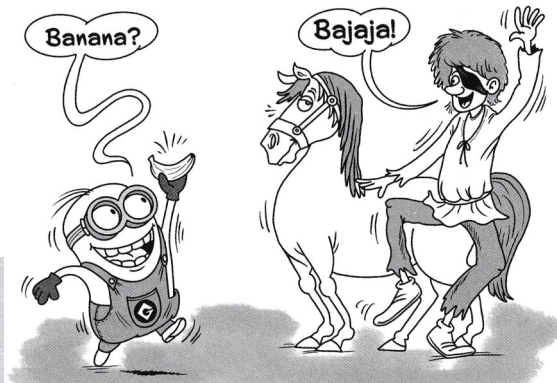
Najdi 10 rozdílů

-jv-

Zábavné okénko

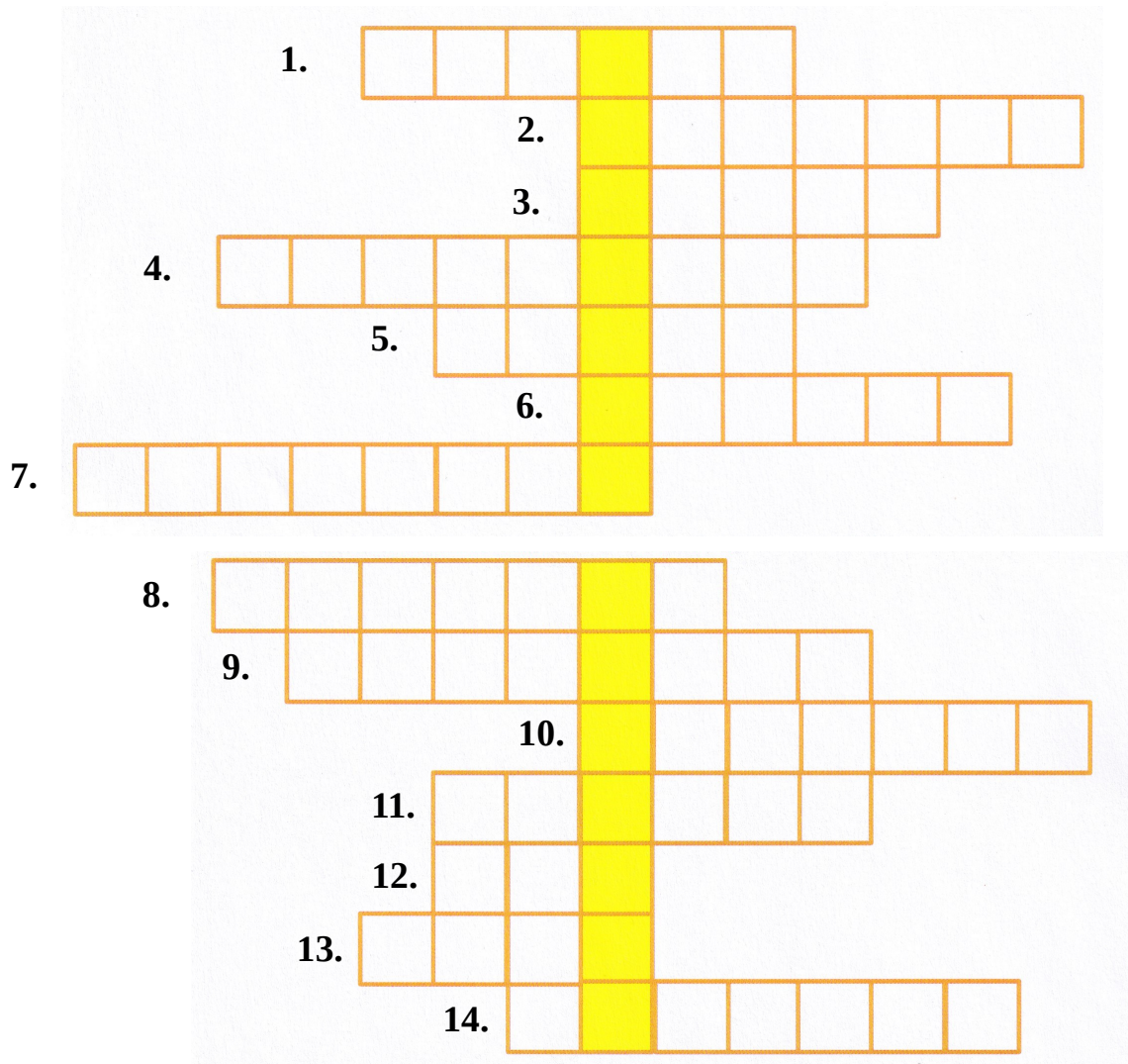
Vostrý, Mirek: Kreslené vtipy pro děti 3

Hans Christian Andersen (1805-1875)

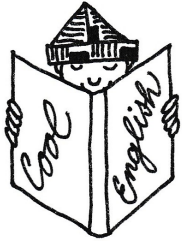

Je autorem 156 pohádek. Jedna z nich slaví letos 180. narozeniny. Stejně jako naše knihovna. V tajence se skrývá její jméno.

1. jak se jmenovala panenka motýla Emanuela
2. příjmení Růženky
3. rádi je čteme a učíme se z nich
4. kamarádi Sněhurky
5. syn krále
6. mokrý mužíček, který sedává na vrbě
7. modří hrdinové z kreslených pohádek

8. princezna, které se říkalo Šípková
9. jméno hrdiny z Kvítekova
10. co měla Karkulka červeného na hlavě
11. na čem spala princezna z jedné pohádky
12. kamarád Pata
13. kdo má hodně hlav
14. princezna, která ztratila střevíček

English cool, not at school

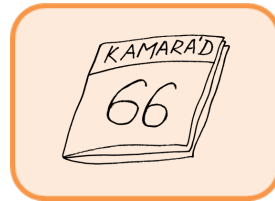
Book

Pencil

Magazine

Library

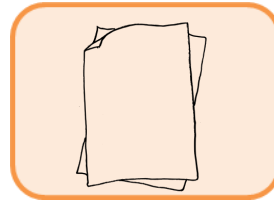
Read

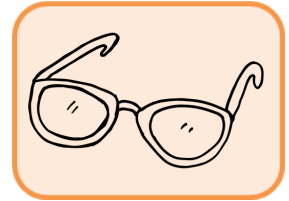
Write

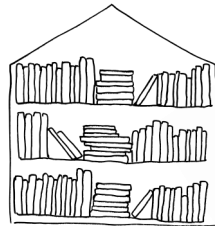
Paper

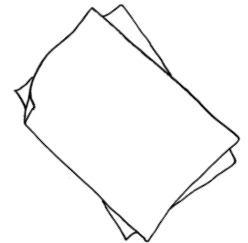
Glasses

□ □ A □

B O O K

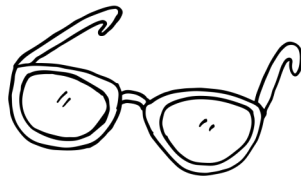

W □ □ □ □

□ □ N □ □ □

□ □ □ □ R

□ □ B □ □ □ Y

□ □ G □ Z □ □ □

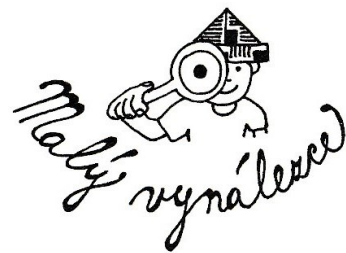

□ □ □ S S □ □

Vlastnoručně vyrobený papír

Chtěli byste si vyrobit svůj jedinečný papír? Není to zas tak složité a při troše dobré vůle a času to zvládne každý. Vynaložené úsilí stojí za to. Vlastnoručně vyrobený papír můžete použít na originální přáníčko nebo dopis, který potěší každého.

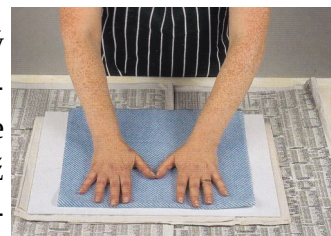

Potřebujete jakýkoliv použitý papír, který byste jinak vyhodili. Roztrhejte jej na co nejmenší kousíčky. Papírové kousíčky dejte do nádoby s vodou a pořádně namočte. Raději počítejte s tím, že papír bude natahovat vodu i několik dní. Někdy je proto potřeba vodu doplnit.

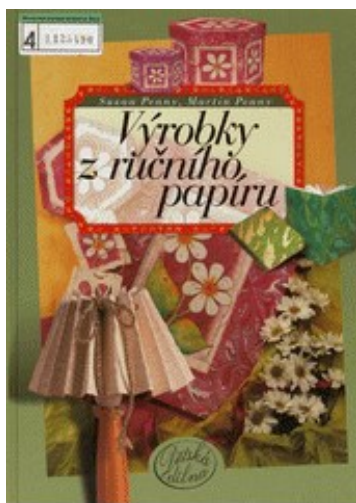

Když papír nasaje dostatečné množství vody, půjčte si od maminky ruční mixer a rozmělněte vše na kaši. Zůstává-li v nádobě příliš mnoho vody, opatrně ji sced'te nebo slijte. Vzniklá papírová kaše by měla být hladká a jemná.

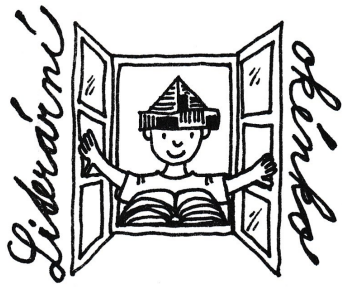
Připravte si kuchyňskou utěrku nebo jiný savý textil a položte ji na několik novinových listů. Na utěrku rovnoměrně rozprostřete vaši papírovou hmotu. Přiklopte další utěrku a další vrstvou novin. Nyní již zbývá jen vše pořádně zatížit a několik hodin počkat. Zátěž vymáčkne nepotřebnou vodu a utěrky a noviny ji nasají. Postupně se z vaší papírové kaše stává papír. Sundejte zátěž a vrchní vrstvy a opatrně přeneste svůj papír na utěrce a dále dosušujte mezi suchými novinovými listy nebo utěrku. Nezapomínejte rovnoměrně zatěžovat, jinak se papír zkroucí. Proces dokonalého sušení může trvat i několik dní. Závisí to na hustotě a vrstvě papírové kaše. Výsledek ale určitě stojí za to.

Nezapomínejte rovnoměrně zatěžovat, jinak se papír zkroucí. Proces dokonalého sušení může trvat i několik dní. Závisí to na hustotě a vrstvě papírové kaše. Výsledek ale určitě stojí za to.

Penny, Susan; Penny, Martin: *Výrobky z ručního papíru*

Tajemství rodného domku F. L. Čelakovského

Jak to přijde, že z některých dětí narozených v obyčejném okresním městě vyrostou významní rodáci, zatímco jiné, třeba i podobně nadané, se nijak výrazně neproslaví? Jaká tajemství skrývají rodné domky, z nichž jsou dnes obvykle muzea nebo pamětní síně? Co by nám mohly

Zrovna u nás ve Strakonících jsme mívali blízko parku také jedno takové stavení a starší obyvatelé města si jej ještě pamatují. Vypadalo jako venkovská chaloupka – mělo původně šindelovou střechu (později z tašek), ve štítě dřevěné bednění, v jedné z dvou malých místností se bydlelo a v druhé byla pravděpodobně tesařská dílna. Pro zchátralý stav byl před čtyřiceti lety domek zbourán, místo aby jej město dalo obnovit. A to je škoda, protože v něm spatřil světlo světa významný básník a vědec František Ladislav Čelakovský (7. 3. 1799 – 5. 8. 1852). Dnes je jeho ulice po něm i pojmenována. Je už ale k nepoznání změněná a ze starých časů zůstal jen nepatrný zbytek městských hradeb.

V době, kdy po okolí pobíhal malý František, bylo jeho bydliště na samém okraji města. Hradby už nesloužily svému účelu a byly z větší části rozebrány. Bývalý vodní příkop, plný už jen bahna a odpadků, teprve čekal na svou úpravu a proměnu v městské sady - ty byly založeny ve 30. letech 18. století. Nad městem se rozkládala pole, zahrady a pastviny – pro dobytek, ale hlavně pro ovce. Lesů bylo tehdy málo. Kde to šlo, byly rybníky, jejichž počet byl větší než dnes. Obyvatel žilo ve Strakonících jen něco málo přes 3 000. Většinou se živili zemědělstvím a takovými řemesly, která s tím souvisela (zpracováním ovčí vlny, vařením piva atd.).

První Františkovy roky ubíhaly podle svědectví pamětníků v poklidu, v láskyplném domácím prostředí. Maminka Anna byla pořádná a čistotná, pilně pracovala a hodně toho uměla. Za svobodna sloužila v bohatých rodinách v Praze a osvojila si tam i mnohé velkoměstské zvyky. Kromě vedení domácnosti se zabývala spřádáním vlny. Ráda vyprávěla a zpívala. Denně chodila do kostela a k velké a opravdové zbožnosti vedla i synka. Tatínek si jako tesař vydělával často mimo domov a po návratu přinášel nejrůznější novinky. Doma býval o nedělích, o svátcích a v zimních měsících.

V té době bylo zvykem, že s úplně maličkými dětmi se dospělí mazlili a byli k nim něžní a shovívaví, zato později je už zapřahali do práce a výchova začala být hodně přísná. S čím musel František od útlého věku pomáhat? Nejvíce asi s výchovou bratříčka Antonína, který byl o dva a půl roku mladší. Houpání v kolébce, broukání říkánek a ukolébavek, krmení kašičkou, hlídání při prvních pokusech o chození, opatrnost při hraní venku – to všechno mívali v rodinách na starost hlavně sourozenci.

Od roku 1804 byl František prvňáčkem, tedy už od pěti a půl roku. Stejně jako mnoho jiných dětí zůstal v jednotlivých třídách déle než rok, a tak se jeho školní docházka prodloužila. V první třídě byl dva roky, ve třetí dokonce tři, ve čtvrté dva. Od třetí třídy se učilo německy, ve čtvrté přibyla ještě latina. František měl výhodu, že jeho maminka se v době pražských služeb naučila němčinu dokonale a pomáhala mu s ní. Ani tak se to synkovi nelíbilo, prospěch vypadal podle toho a zlepšilo se to až později. Velkou ranou té doby byla určitě také smrt bratříčka. To bylo v roce 1806, když byl Toník čtyřletý a František sedmiletý.

Naše zem byla v té době součástí Rakouského císařství. Úředním jazykem byla němčina a pokládalo se to za správné, že i malé děti mají mít výuku celou jen v němčině. Jen ať si zvykají. Děti to ale viděly jinak. Školní osvojování jazyků nebývalo tak hravé jako dnes, navíc německy mluvilo hlavně panstvo, zatímco většina dětí byla z chudých rodin. Nebyl tedy jim a vlastně ani rodičům milý takový jazyk, kterým se druzí často i povyšovali nebo druhé sekýrovali.

V době Františkova dětství a mládí se zrovna začínal rozvíjet průmysl a ve vzduchu byly cítit velké změny. Bylo žádoucí, aby se lidé mohli volně stěhovat, pracovat ve vznikajících továrnách, vzdělávat se... Naproti tomu šlechta si chtěla udržet svoji dřívější moc a bojovat o ni. Velké osobnosti českého národa si uvědomovaly, že se bude měnit i naše postavení v císařství. Že je příležitost jej zlepšit, nebo aspoň zabránit jeho dalšímu zhoršení. Podobné to bylo i v jiných zemích a vedlo to mimo jiné i ke zvýšenému zájmu o spolupráci mezi Slovany, o zdůraznění krásy našich podobných jazyků, zvyků, o sdílení zkušeností.

František se postupně naučil všechny slovanské řeči. Zaujala jej jejich mnohotvárnost, zvukomalebnost a schopnost čelit cizím vlivům. Kromě nich a němčiny uměl i latinsky (v latině se v jeho době ve vyšších ročnících na gymnáziích dokonce i vyučovalo). A v době, kdy se živil jako vychovatel, naučil se spolu se svými svěřenci také francouzštinu. Podporovat náš národ a naši řeč, to se mu stalo životním cílem a spotřebovalo to mnoho jeho sil a času. Vysloužilo mu to obdiv dalších vlastenců, protože v něm viděli prvního ryze českého básníka a jednu z nejvýznamnějších postav našeho národního obrození. Podle svých možností mu jeho příznivci i pomáhali a měli velkou zásluhu na tom, že se dokázal díky básním, překladům, národopisné práci (shromáždil například tisíce slovanských přísloví), redigování, psaní kritik a hlavně vyučování uživit a mohl si založit i rodinu. Z těch, kdo mu byli nejbližší, jmenujme Jana Vlastislava Plánka, Josefa Vlastimila Kamarýta a Josefa Jungmanna. V pozdější době byl s jeho životem úzce spjat například Jan Evangelista Purkyně, Božena Němcová a rodina jeho druhé manželky Antonie Reissové.

I když život odvedl Františka už od jeho třinácti let za studiem i za obživou mimo rodné město, vracel se vždycky velmi rád. Všude, kde žil, vzpomínal na „chrám dětství“ a „zlaté dny zábavy“. Ve Strakoncích našel i „vtěleného anděla“ – svou první ženu Márinku Ventovou. Vřelý vztah měl i k rodičům, hlavně k otci, o němž napsal: „... *Mohu-li se honositi čím dobrým, buď srdce, buď ducha svého, tedy jen jemu zač mám děkovati...*“ Mamince byl vděčný mimo jiné za to, že za ním v době jeho studií pravidelně nosila vyprané prádlo a chléb. Dnes si už těžko dovedeme představit, že putovala s takovou tíhou tolik kilometrů pěšky – vždyť to byly cesty až do Písku a dokonce i do Českých Budějovic!

Františkovi současníci se shodovali na tom, že to byl vtipný člověk a že to s ironií, byť dobře míněnou, někdy i přeháněl. Byl také až příliš pečlivý a svůj pořádek a klid si tvrdě hájil. Na druhou stranu, silná náklonnost jeho přátel svědčí o dobrých vztazích s ním. A také v rodině přes všechny těžkosti převládala snaha o vzájemné pochopení a podporu. To dosvědčil jeho vnuk Ladislav Tůma (řečený Zevloun) v knížce *Alej vzpomínek*, kde převyprávěl svědectví svojí maminky. A právě v té dobré vůli, odpozorované v dětství, v lásce k domovu a k našemu národu spočívá patrně tajemství básníkovy celoživotní pracovitosti a jeho úspěchů.

-ah-

Knihovnický výroční test

1. Nejstarší knihovnu v České republice najdeme...

- a) v Praze v Klementinu
- b) v Březnici na zámku
- c) ve Strakonících na hradě

2. V dobách před 300 nebo i více lety nebylo běžné, že by měl každý doma knihy. Protože...

- a) byly velmi drahé
- b) lidé neuměli číst
- c) knih bylo málo

3. Veřejná knihovna ve Strakonících se jmenuje po slavném rodákovi Josefu...

- a) Skupovi
- b) Režném
- c) Šmidingerovi

4. V roce 2023 slaví naše knihovna kulaté výročí...

- a) 180 let
- b) 100 let
- c) 10 let

Řešení

1. Nejstarší česká knihovna se nachází na zámku v Březnici, jak se dočtete v rubrice Tip na výlet. V Klementinu se nachází Národní knihovna ČR a na strakonickém hradě sídlí Šmidingerova knihovna.

2. Všechny tři odpovědi jsou správné! V dávných dobách se knihy ručně opisovaly a výroba jedné trvala i několik let. Proto byly knihy drahé a nebylo jich mnoho. Velkou změnou byl vynález knihtisku v 15. století. I tak si ale každý nemohl dovolit zakoupit všechny knihy, které by chtěl. A pravdou je i to, že mnoho lidí neumělo číst a knihy by jim tedy byly k ničemu.

3. Naše knihovna se jmenuje po Josefu Šmidingerovi, knězi a učiteli. Josef Skupa byl významný český loutkář a Josef Režný byl dudák a zakladatel Mezinárodního dudáckého festivalu.

4. Šmidingerova knihovna slaví 180 let. 100 let slaví například knihovny v Bohumíně a Karvině a 10 let slaví v roce 2023 knihovna Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

-tm-

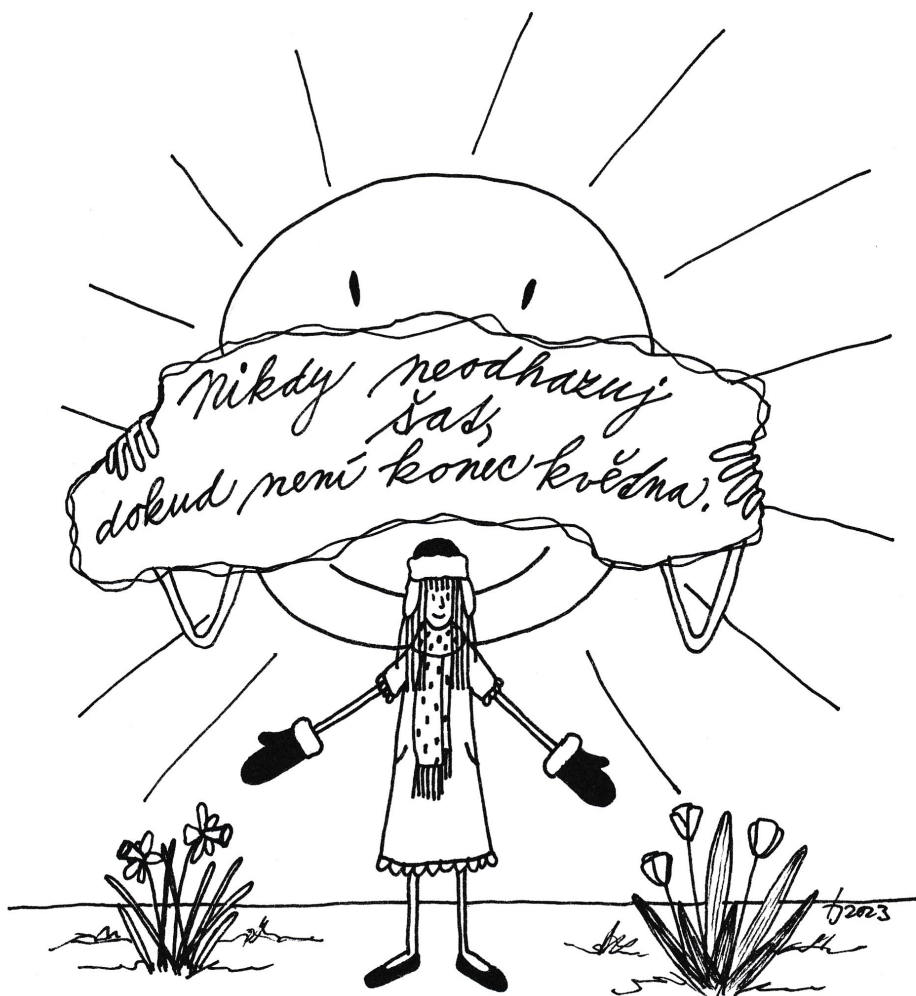
Obsah

Kamarád vás vítá	2
Knihovně je 180 let	3
Komiks	4
Z tvorby našich čtenářů	5-7
Co je u nás nového?	8
Trocha poezie	9-10
Tip na výlet	11
Vybráno z knihovního fondu	12-13
Vybíráme z knih	14
Literární okénko	15-16
Najdi 10 rozdílů	17
Zábavné okénko	18
Luštění	19
English cool, not at school	20
Víte, že...	21
Z činnosti knihovny	22
Malý vynálezce	23
Knihovnický výroční test	24

Vybíráme z pranostik

KAMARÁD

Časopis pro děti a jejich rodiče

Číslo 66

Vydává oddělení pro děti Šmidingerovy knihovny Strakonice

Březen 2023

ZDARMA

Sestavily: Tereza Machková, Markéta Knížková, Alena Hrdličková

Ilustrace a grafika: Ivana Jonová, Jaroslava Vokáčová, Markéta Knížková, Eliška Kalašová